

Prima instanță: Judecătoria Centru, mun.Chișinău (jud. I. Chirtoacă)
Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud. A. Panov, M.Anton, V. Negru)

DECIZIE

26 iulie 2017

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
lărgit al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele ședinței, judecătorul
Judecători

Tatiana Vieru
Svetlana Filincova
Luiza Gafton
Nicolae Craiu
Oleg Sternioală

examinând recursul declarat de Rodica Ananieva,
în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Rodica Ananieva
împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale cu privire la anularea actului
administrativ,
împotriva deciziei din 23 martie 2017 a Curții de Apel Chișinău,

c o n s t a t ă:

La 02 septembrie 2016, Rodica Ananieva a depus cerere de chemare în judecată împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale solicitând recunoașterea ca fiind ilegal răspunsul Casei Naționale de Asigurări Sociale nr.A-906/16, A-924/16 din 03 august 2016 prin care i s-a refuzat stabilirea indemnizației de maternitate ca soție aflată la întreținerea soțului, recunoașterea faptului că la momentul ieșirii în concediu prenatal se afla la întreținerea soțului Alexandr Ananiev, obligarea Casei Naționale de Asigurări Sociale să calculeze și să-i achite indemnizația de maternitate ca soție aflată la întreținerea soțului, încasarea prejudiciului moral de la Casa Națională de Asigurări Sociale în mărime de 10000 lei și a cheltuielilor de judecată.

În motivarea acțiunii, reclamanta a invocat că a activat în funcția de controlor-casier în cadrul ÎM „47th Paralel” SRL în perioada 24 noiembrie 2014-18 martie 2015, demisionând ulterior conform art.85 alin.(1) Codul muncii. Din momentul concedierii, nu s-a mai angajat la serviciu și s-a aflat la întreținerea soțului.

Menționează că, la 18 decembrie 2015 a ieșit în concediu prenatal și respectiv postnatal și s-a adresat Casei Teritoriale de Asigurări Sociale Ciocana, mun.Chișinău cu cerere privind calcularea și achitarea indemnizației de maternitate din contul salariului soțului Alexandr Ananiev, angajat al SA „Macon”.

Prin decizia Casei Teritoriale de Asigurări Sociale Ciocana, mun.Chișinău nr.01 din 30 decembrie 2015 i s-a refuzat în stabilirea și achitarea indemnizației de maternitate, motivând că nu întrunește condițiile prevăzute la art. 16 al Legii privind indemnizațiile pentru incapacitate temporară de muncă și alte prestații de asigurări sociale nr.289 din 22 iulie 2004 pentru a beneficia de indemnizația menționată,

deoarece perioada în care s-a aflat la întreținerea soțului constituie doar 8 luni 13 zile. Ne fiind de acord cu decizia Casei Teritoriale de Asigurări Sociale Ciocana, mun.Chișinău nr.01 din 30 decembrie 2015, s-a adresat către Casa Națională de Asigurări Sociale la 20 iulie 2016 cu cerere, înregistrată sub nr. A-906/16, solicitând întreprinderea măsurilor, deoarece Casa Teritorială de Asigurări Sociale Ciocana i-a respins calcularea și achitarea indemnizației de maternitate din contul salariului soțului.

Prin răspunsul nr. A-906/16, A-924/16 din 03 august 2016, Casa Națională de Asigurări Sociale a susținut poziția Casei Teritoriale de Asigurări Sociale Ciocana, mun.Chișinău și i-a refuzat calcularea și achitarea indemnizației de maternitate, motivând că nu se poate considera ca soție aflată la întreținerea soțului, deoarece până la acordarea concediului de maternitate ea nu a activat doar 8 luni 13 zile și nu întrunește condițiile prevăzute la art. 16 alin.(5) al Legii privind indemnizațiile pentru incapacitate temporară de muncă și alte prestații de asigurări sociale nr.289 din 22 iulie 2004.

Susține reclamanta că, din carnetul de muncă și din certificatul de concediu medical se atestă că de la data concedierii sale- 18 martie 2015 și până la ieșirea sa în concediu prenatal-18 decembrie 2015 sunt exact 9 luni și astfel întrunește condițiile prevăzute de lege. Astfel, răspunsul nr. A-906/16, A-924/16 din 03 august 2016 a Casei Naționale de Asigurări Sociale este ilegal și neîntemeiat.

Prin hotărârea din 03 octombrie 2016 a Judecătoriei Centru, mun. Chișinău s-a admis parțial cererea de chemare în judecată depusă de Rodica Ananieva și s-a recunoscut ca fiind ilegal răspunsul Casei Naționale de Asigurări Sociale nr. A-906/16 din 03 august 2016; s-a recunoscut faptul că Rodica Ananieva la momentul ieșirii în concediu prenatal se afla la întreținerea soțului Alexandr Ananiev; s-a obligat Casa Națională de Asigurări Sociale să calculeze și să achite Rodicăi Ananieva indemnizația de maternitate ca soție aflată la întreținerea soțului; s-a încasat de la Casa Națională de Asigurări Sociale în beneficiul Rodicăi Ananieva cheltuielile pentru asistență juridică în sumă de 1000 lei; în rest pretențiile s-au respins.

Prin decizia din 23 martie 2017 a Curții de Apel Chișinău s-a admis apelul depus de Casa Națională de Asigurări Sociale și s-a casat hotărârea din 03 octombrie 2016 a Judecătoriei Centru, mun. Chișinău și s-a pronunțat o nouă hotărâre prin care s-a respins ca tardivă cererea de chemare în judecată depusă de Rodica Ananieva împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale cu privire la anularea actului administrativ.

La 24 mai 2017, Rodica Ananieva a declarat recurs împotriva deciziei din 23 martie 2017 a Curții de Apel Chișinău, solicitând casarea acesteia, cu menținerea hotărârii din 03 octombrie 2016 a Judecătoriei Centru, mun. Chișinău și încasarea cheltuielilor de judecată.

În motivarea recursului s-a invocat că la emiterea deciziei, instanța de apel a încălcat normele de drept material și procedural, a interpretat eronat legea și neîntemeiat a casat hotărârea primei instanțe, respingând cererea de chemare în judecată. Prin decizia sa, instanța de apel a susținut acțiunile abuzive ale angajaților Casei Naționale de Asigurări Sociale și Casei Teritoriale de Asigurări Sociale sect. Ciocana, mun.Chișinău, care neîntemeiat au refuzat să-i calculeze și să-i achite

indemnizația de maternitate ca soție aflată la întreținerea soțului, încălcându-i-se astfel dreptul la un proces echitabil, garantat de art. 6 CEDO, dar și dreptul la proprietate, garantat de Constituția Republicii Moldova și art. 1 al Protocolului 1 adițional la CEDO.

Indică recurenta că, la examinarea cauzei, instanța de apel urma să țină cont de prevederile Constituției Republicii Moldova, Codului de Procedură Civilă, Codului Civil, Codului de Executare, Avizele consultative ale Plenului Curții Supreme de Justiție, Hotărârile Plenului Curții Supreme de Justiție, de Practica Curții Europene a Drepturilor Omului. În contextul art. 373 Cod de procedură civilă și Hotărârii Plenului Curții Supreme de Justiție nr. 6 din 11 noiembrie 2013 „Privind procedura de examinare a cauzelor civile în ordine de apel”, instanța de apel urmează să se pronunțe și asupra corectitudinii aplicării de către prima instanță a normelor de drept material și a normelor de drept procedural.

Menționează recurenta că, în contextul prevederilor art. 4 alin.(1), art. 5 lit. d) și f) al Legii privind indemnizațiile pentru incapacitate temporară de muncă și alte prestații de asigurări sociale nr. 289 din 22 iulie 2004, este stabilit dreptul la indemnizație de maternitate a asiguraților din sistemul public de asigurări sociale de la bugetul asigurărilor sociale de stat, dacă solicitanții întrunesc condițiile prevăzute de lege. Pentru acordarea indemnizației de maternitate, ca soție aflată la întreținerea soțului, în sensul prezentei Legi, urmează să fie întrunite condițiile prevăzute la art. 16 alin. (5) din Lege. Iar, art. 27 al Legii privind indemnizațiile pentru incapacitate temporară de muncă și alte prestații de asigurări sociale nr. 289 din 22 iulie 2004 statuează condițiile de solicitare a indemnizația de asigurări.

Consideră că decizia instanței de apel este ilegală, deoarece conform art. 267 Cod civil, termenul general în interiorul căruia persoana poate să-și apere, pe calea intentării unei acțiuni în instanță de judecată, este de 3 ani, iar art. 268 Cod civil stabilește termeni speciali de prescripție pentru anumite sancțiuni-6 luni și în aceste termene speciale nu este indicat că adresarea în instanța de contencios administrativ ar avea un termen de prescripție extinctivă.

Opinează recurenta că, în contextul prevederilor art. 1, 53 ale Constituției Republicii Moldova, art. 2, 16, 17 ale Legii contenciosului administrativ, persoana care se consideră vătămată într-un drept al său, recunoscut de lege, printr-un act administrativ și nu este mulțumită de răspunsul primit la cererea prealabilă sau nu a primit nici un răspuns în termenul prevăzut de lege, este în drept să sesizeze instanța de contencios administrativ competentă pentru anularea, în tot sau în parte, a actului respectiv și repararea pagubei cauzate. Astfel, în interiorul termenului prevăzut de lege de 30 zile de la respingerea cererii prin care a solicitat calcularea și achitarea indemnizației de maternitate, s-a adresat în instanța de judecată, iar aprecierea instanței de apel precum că ar fi omis termenul de prescripție extinctivă este eronată. Adresarea sa către organele de specialitate a fost efectuată în termenul prevăzut de art. 27 al Legii privind indemnizațiile pentru incapacitate temporară de muncă și alte prestații de asigurări sociale, care statuează că persoana poate să se adreseze în termen de 12 luni. Toate trei cereri ale sale către organul abilitat au fost respinse, iar ultimul răspuns a fost cu nr. A-906 din 03 august 2016.

Consideră recurenta că, acțiunea privind contestarea răspunsului A-906 din 03 august 2016 nu poate fi calificată ca fiind depusă tardiv, deoarece prin scrisoarea

adresată Guvernului Republicii Moldova la 20 iulie 2016, nu a solicitat anularea răspunsului Casei Naționale de Asigurări Sociale din 20 iulie 2016, dar a solicitat întreprinderea măsurilor pentru a i se acorda indemnizația de maternitate din contul salariului soțului.

Susține recurenta că, poziția instanței de apel precum că ar fi omis termenul de 30 zile de adresare în instanța de contencios administrativ este eronată, deoarece instanța de apel a calculat termenul de 30 zile de la data primirii răspunsului Casei Naționale de Asigurări Sociale din 08 februarie 2016, prin care i-a fost respinsă cererea sa adresată Casei Naționale de Asigurări Sociale de a anula decizia Casei Teritoriale de Asigurări Ciocana din 30 decembrie 2015. Obiectul litigiului prezentei acțiuni, este dezacordul cu răspunsul nr. 906 din 03 august 2016, prin care i-a fost respinsă cererea de calculare și achitare a indemnizației de maternitate și acest răspuns l-a contestat în instanța de judecată în termenul stabilit de 30 zile.

Relevă recurenta că, o altă încălcare a normelor de drept material, comisă de către instanța de apel, este admiterea cererii reprezentantului Casei Naționale de Asigurări Sociale privind respingerea acțiunii din motivul expirării termenului de prescripție extinctivă, deoarece cererea de respingere a acțiunii pe motivul încălcării termenului de prescripție nu a fost formulată în cadrul judecării pricinii în fond, iar acțiunea sa a fost înaintată în interiorul termenului general de prescripție de 3 ani. De altfel, cererile de acordare a indemnizației au fost adresate în interiorul termenului de 12 luni. Instanța de apel nu s-a expus asupra fondului cauzei, astfel acționând contrar prevederilor art. 271 Cod civil și 373 Cod de procedură civilă.

Reiterează recurenta că, motivul respingerii cererii sale de către organele abilitate a fost precum că nu ar fi întrunit condițiile prevăzute de art. 16 alin. (5) al Legii privind indemnizațiile pentru incapacitate temporară de muncă și alte prestații de asigurări sociale nr. 289 din 22 iulie 2004 și că nu s-a aflat 9 luni la întreținerea soțului, dar numai 8 luni și 13 zile. Perioada aflării sale la întreținere constituie exact 9 luni, iar art. 16 al Legii privind indemnizațiile pentru incapacitate temporară de muncă și alte prestații de asigurări sociale nr. 289 din 22 iulie 2004 a fost declarat neconstituțional prin Hotărârea Curții Constituționale nr.6 din 09 februarie 2017, ceea ce a fost comunicat instanței de apel, însă ultima nu s-a expus asupra acestei circumstanțe.

Invocă recurenta că, inițial cauza în apel a fost judecată de către completul de judecată compus din judecătorii Mihail Ciugureanu, Marina Anton și Grigore Dașchevici. Conform deciziei instanței de apel, apelul declarat a fost judecat de către judecătorii Ana Panov, Marina Anton și Veronica Negru. Conform Dispoziției privind constituirea completelor de judecată în cadrul colegiilor Curții de Apel Chișinău pentru anul 2017 nr. 1 din 02 ianuarie 2017, completul nr. 4 (incomplet) a fost constituit din judecătorii Panov Ana, Anton Marina, a treia funcție de judecător fiind vacantă. Conform Dispoziției privind suplinirea completelor de judecată incomplete, nr. 9 din 01 martie 2017, președintele Curții de Apel a dispus ca completul nr. 4 să fie suplinat cu mai mulți judecători, iar pentru data de 23 martie 2017 (data judecării apelului) a fost numit judecătorul Vladislav Clima. Astfel, completul de judecată nr. 4 la 23 martie 2017 urma să fie compus din judecătorii Ana Panov, Marina Anton și Vladislav Clima. De facto, completul de judecată a fost altul, iar judecătorul Veronica Negru nu a fost în drept ca să participe la examinarea

acestei cauze la 23 martie 2017. În contextul dat, susține că au fost încălcate normele de drept procedural prevăzute la art. 432 alin. (3) lit. (a) Cod de procedură civilă, conform căruia se consideră că normele de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat în cazul în care pricina a fost judecată de un judecător care nu avea dreptul să participe la judecarea ei.

În conformitate cu art. 434 alin.(1) Cod de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale.

Decizia Curții de Apel Chișinău a fost adoptată la 23 martie 2017, iar Rodica Ananieva a declarat recurs la 24 mai 2017.

Materialele cauzei atestă că decizia contestată a fost expeditată participanților la proces la data de 19 mai 2017 (f.d.103), însă date despre recepționarea acesteia lipsesc.

Astfel, instanța de recurs consideră că recursul declarat la 24 mai 2017 de către Rodica Ananieva împotriva deciziei din 23 martie 2017 a Curții de Apel Chișinău, este în termen.

În conformitate cu art. 441 Cod de procedură civilă, în cazul în care recursul este considerat admisibil, un complet din 5 judecători examinează fondul recursului.

Prin încheierea din 12 iulie 2017 a Curții Supreme de Justiție completul din 3 judecători a considerat recursul admisibil și a decis examinarea acestuia în fond de un complet din 5 judecători.

În conformitate cu art. 442 alin. (1) Cod de procedură civilă, judecând recursul declarat împotriva deciziei date în apel, instanța verifică, în limitele invocate în recurs și în baza referinței depuse de către intimat, legalitatea hotărârii atacate, fără a administra noi dovezi.

În conformitate cu art. 444 Cod de procedură civilă, recursul se examinează fără înștiințarea participanților la proces.

Verificând legalitatea actului de dispoziție contestat, prin prisma argumentelor invocate și a materialelor din dosar, coroborat cu normele de drept material și procedural aplicabile la soluționarea speței date, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție va admite recursul declarat de Rodica Ananieva și va casa decizia instanței de apel, cu trimiterea cauzei spre rejudecare în instanța de apel, din următoarele considerente.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. c) Cod de procedură civilă, instanța, după ce judecă recursul, este în drept să admită recursul, să caseze integral decizia instanței de apel și să trimită pricina spre rejudecare în instanța de apel în toate cazurile în care eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs.

În conformitate cu art. 432 alin. (4) Cod de procedură civilă, săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin.(3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a pricinii sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

În conformitate cu art. 118 alin. (3) Cod de procedură civilă, circumstanțele care au importanță pentru soluționarea justă a pricinii sunt determinate definitiv de instanța judecătorească pornind de la pretențiile și obiecțiile părților și ale altor

participanți la proces, precum și de la normele de drept material și procedural ce urmează a fi aplicate.

În conformitate cu art. 373 alin. (1)-(2) Cod de procedură civilă, instanța de apel verifică, în limitele cererii de apel, ale referințelor și obiecțiilor înaintate, legalitatea și temeinicia hotărârii atacate în ceea ce privește constatarea circumstanțelor de fapt și aplicarea legii în primă instanță. În limitele apelului, instanța de apel verifică circumstanțele și raporturile juridice stabilite în hotărârea primei instanțe, precum și cele care nu au fost stabilite, dar care au importanță pentru soluționarea pricinii, apreciază probele din dosar și cele prezentate suplimentar în instanță de apel de către participanții la proces.

Conform art. 53 alin.(1) al Constituției Republicii Moldova, persoana vătămată într-un drept al său de o autoritate publică, printr-un act administrativ sau prin nesoluționarea în termenul legal a unei cereri, este îndreptățită să obțină recunoașterea dreptului pretins, anularea actului și repararea pagubei.

Conform art. 14 alin. (1), (2) al Legii privind contenciosul administrativ nr. 793 din 10 februarie 2000, persoana care se consideră vătămată într-un drept al său, recunoscut de lege, printr-un act administrativ va solicita, printr-o cerere prealabilă, autorității publice emitente, în termen de 30 de zile de la data comunicării actului, revocarea, în tot sau în parte, a acestuia, în cazul în care legea nu dispune altfel. În cazul în care organul emitent are un organ ierarhic superior, cererea prealabilă poate fi adresată, la alegerea petiționarului, fie organului emitent, fie organului ierarhic superior dacă legislația nu prevede altfel.

Conform art. 15 al Legii contenciosului administrativ nr. 793 din 10 februarie 2000, cererea prealabilă se examinează de către organul emitent sau ierarhic superior în termen de 30 de zile de la data înregistrării ei, decizia urmînd a fi comunicată de îndată petiționarului dacă legislația nu prevede altfel. Organul emitent este în drept: a) să respingă cererea prealabilă; b) să admită cererea prealabilă și, după caz, să revoce sau să modifice actul administrativ. Organul ierarhic superior este în drept: a) să respingă cererea prealabilă; b) să admită cererea prealabilă și să anuleze actul administrativ în tot sau în parte, să oblige organul ierarhic inferior să repună în drepturi persoana respectivă ori, după caz, să revoce actul administrativ emis cu acordul său.

Din materialele cauzei și anume din certificatul de căsătorie rezultă că Rodica Ananieva la 02 august 2014 a încheiat căsătoria cu Alexandr Ananiev, înregistrată sub nr. 604 (f.d.14).

La xxx xxx xxx s-a născut xxxx xxxx, ceea ce se confirmă prin certificatul de naștere (f.d.15).

Din înscrierile efectuate în carnetul de muncă se atestă că la 18 martie 2015, prin ordinul nr. 872 al ÎM „47th Paralel” SRL a fost acceptată demisia reclamantei conform art. 85 alin. (1) Codul muncii, în baza cererii personale (f.d.11).

În certificatul de concediu medical eliberat Rodică Ananieva pentru graviditate și naștere la 18 decembrie 2015, se atestă mențiunea „la întreținerea soțului” și a fost eliberat pentru perioada 18 decembrie 2015-21 aprilie 2016 (f.d.10).

Conform art. 47 al Constituției Republicii Moldova, statul este obligat să ia măsuri pentru ca orice om să aibă un nivel de trai decent, care să-i asigure sănătatea și bunăstarea, lui și familiei lui, cuprinzând hrana, îmbrăcămintea, locuința,

îngrijirea medicală, precum și serviciile sociale necesare. Cetățenii au dreptul la asigurare în caz de: șomaj, boală, invaliditate, văduvie, bătrânețe sau în celelalte cazuri de pierdere a mijloacelor de subzistență, în urma unor împrejurări independente de voința lor.

Conform art. 49 al Constituției Republicii Moldova, statul facilitează, prin măsuri economice și prin alte măsuri, formarea familiei și îndeplinirea obligațiilor ce îi revin. Statul ocrotește maternitatea, copiii și tinerii, stimulând dezvoltarea instituțiilor necesare. Toate preocupările privind întreținerea, instruirea și educația copiilor orfani și a celor lipsiți de ocrotirea părinților revin statului și societății. Statul stimulează și sprijină activitățile de binefacere față de acești copii.

Conform art. 27 al Legii privind indemnizațiile pentru incapacitate temporară de muncă și alte prestații de asigurări sociale nr. 289 din 22 iulie 2004, indemnizația de asigurări sociale poate fi solicitată, în bază de acte justificative, în termen de 12 luni calculat de la data îndeplinirii condițiilor de stabilire a acestei indemnizații, iar ajutorul de deces – din ziua următoare zilei de deces. Indemnizația pentru creșterea copilului până la împlinirea vârstei de 3 ani solicitată după 12 luni de la data nașterii copilului se stabilește retroactiv, dar nu mai mult decât pentru 12 luni premergătoare datei solicitării, dacă solicitarea a avut loc până la împlinirea de către copil a vârstei de 3 ani. Indemnizația stabilită, dar neîncasată la timp se plătește retroactiv pe o perioadă de cel mult 3 ani anteriori datei solicitării.(3) Indemnizația neplătită la timp din vina organului care o stabilește sau o plătește se achită fără nici o limită în termen.

Astfel, în rezultatul examinării actelor necesare pentru stabilirea indemnizației de maternitate Rodicăi Ananieva, prin decizia nr.01 din 30 decembrie 2015 a Casei Teritoriale de Asigurări Sociale sect. Ciocana, mun.Chișinău, i-a fost refuzat în stabilirea indemnizației de maternitate, deoarece Rodica Ananieva nu întrunește condițiile prevăzute de art. 16 al Legii privind indemnizațiile pentru incapacitate temporară de muncă și alte prestații de asigurări sociale nr.289 din 22 iulie 2004 și precum că ar deține statutul de persoană neasigurată doar pe parcursul a 8 luni și 13 luni consecutive premergătoare lunii acordării concediului de maternitate (decembrie 2015) (f.d.7).

La 22 ianuarie 2016, Rodica Ananieva și Alexandr Ananiev s-au adresat către Casa Națională de Asigurări Sociale cu plângere, în temeiul art. 33 al Legii privind indemnizațiile pentru incapacitate temporară de muncă și alte prestații de asigurări sociale nr.289 din 22 iulie 2004, prin care a solicitat examinarea acesteia și anularea deciziei nr.01 din 30 decembrie 2015 a Casei Teritoriale de Asigurări Sociale sect. Ciocana, mun.Chișinău (f.d.5-6).

Prin răspunsul nr. A-58/16 din 08 februarie 2016 i s-a comunicat Rodicăi Ananieva că în condițiile legislației în vigoare nu i se calculează indemnizație pentru maternitate, deoarece în sensul art. 16 al al Legii privind indemnizațiile pentru incapacitate temporară de muncă și alte prestații de asigurări sociale nr.289 din 22 iulie 2004, se consideră că soția se află la întreținerea soțului asigurat dacă pe parcursul a 9 luni consecutive premergătoare lunii acordării concediului de maternitate nu a fost încadrată în niciuna dintre situațiile prevăzute la art.4 al Legii privind sistemul public de asigurări sociale sau dacă și-a pierdut statutul de asigurat în această perioadă din motive ce nu i se pot imputa (art.86, alin.(1), lit. b), c), d), f),

x) și y) din Codul muncii), fapt confirmat prin carnetul de muncă și prin declarația scrisă pe propria răspundere că nu este persoană asigurată (f.d.86).

La 20 iulie 2016, Rodica Ananieva a depus petiție către Guvernul Republicii Moldova și Casa Națională de Asigurări Sociale, prin care a solicitat intervenirea către Casa Teritorială de Asigurări Sociale sect. Ciocana, mun.Chișinău, întru stabilirea și achitarea indemnizației de maternitate ca soție aflată la întreținerea soțului (f.d.8).

Prin răspunsul Casei Naționale de Asigurări Sociale nr.A-906/16; A-924/16 din 03 august 2016, i s-a comunicat Rodicăi Ananieva că Casa Teritorială de Asigurări Sociale sect. Ciocana, mun.Chișinău, întemeiat i-a refuzat stabilirea indemnizației de maternitate, deoarece până la acordarea concediului de maternitate s-a aflat la întreținerea soțului doar 8 luni și 13 zile (f.d.9).

Conform art. 16 alin. (1) al Legii contenciosului administrativ nr. 793 din 10 februarie 2000, persoana care se consideră vătămată într-un drept al său, recunoscut de lege, printr-un act administrativ și nu este mulțumită de răspunsul primit la cererea prealabilă sau nu a primit nici un răspuns în termenul prevăzut de lege, este în drept să sesizeze instanța de contencios administrativ competentă pentru anularea, în tot sau în parte, a actului respectiv și repararea pagubei cauzate.

Din normele legale citate *supra* rezultă că, respectarea procedurii prealabile de soluționare a litigiului este obligatorie, în cazul contenciosului administrativ, dacă legea nu dispune altfel. Însă, demararea procedurii prealabile și ulterior a unui proces civil este un drept al persoanei care se consideră a fi vătămată într-un drept al său recunoscut de lege și nu o obligație. Respectiv, dacă o persoană se consideră a fi vătămată într-un drept al său și dorește restabilirea acestuia, ea are dreptul de a iniția o procedură în ordinea contenciosului administrativ, doar cu respectarea unei proceduri prealabile.

Totodată, organul administrativ sesizat este obligat să examineze cererea prealabilă, fapt ce rezultă din prevederile art. 15 al Legii contenciosului administrativ. Astfel, legea oferă posibilitatea persoanei de a depune cererea prealabilă și instituie obligația organului administrativ de a examina această cerere.

La 02 septembrie 2016, reclamanta Rodica Ananieva nefiind de acord cu răspunsul Casei Naționale de Asigurări Sociale nr.A-906/16; A-924/16 din 03 august 2016, a depus cerere de chemare în judecată împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale, prin care a solicitat recunoașterea ilegală a răspunsului Casei Naționale de Asigurări Sociale nr.A-906/16, A-924/16 din 03 august 2016 prin care i s-a refuzat stabilirea indemnizației de maternitate ca soție aflată la întreținerea soțului, recunoașterea faptului că la momentul ieșirii în concediu prenatal se afla la întreținerea soțului Alexandr Ananiev, obligarea Casei Naționale de Asigurări Sociale să calculeze și să-i achite indemnizația de maternitate ca soție aflată la întreținerea soțului, încasarea prejudiciului moral de la Casa Națională de Asigurări Sociale în mărime de 10000 lei și a cheltuielilor de judecată (f.d.2-4).

Prin hotărârea din 03 octombrie 2016 a Judecătoriei Centru, mun. Chișinău s-a admis parțial cererea de chemare în judecată depusă de Rodica Ananieva și s-a recunoscut ca fiind ilegal răspunsul Casei Naționale de Asigurări Sociale nr. A-906/16 din 03 august 2016; s-a recunoscut faptul că Rodica Ananieva la momentul ieșirii în concediu prenatal se afla la întreținerea soțului Alexandru Ananiev; s-a

obligat Casa Națională de Asigurări Sociale să calculeze și să achite Rodică Ananiev indemnizația de maternitate ca soție aflată la întreținerea soțului; s-a încasat de la Casa Națională de Asigurări Sociale în beneficiul Rodică Ananieva cheltuielile pentru asistență juridică în sumă de 1000 lei; în rest pretențiile s-au respins (f.d.48, 53-57).

Prin decizia din 23 martie 2017 a Curții de Apel Chișinău s-a admis apelul depus de Casa Națională de Asigurări Sociale și s-a casat hotărârea din 03 octombrie 2016 a Judecătorei Centru, mun. Chișinău și s-a pronunțat o nouă hotărâre prin care s-a respins ca tardivă cererea de chemare în judecată depusă de Rodica Ananieva împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale cu privire la anularea actului administrativ (f.d.93-102).

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră că instanța de apel eronat a ajuns la concluzia privind tardivitatea cererii de chemare în judecată depusă de Rodica Ananieva împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale.

Conform art. 17 alin.(1), (4) al Legii contenciosului administrativ nr. 793 din 10 februarie 2000, cererea prin care se solicită anularea unui act administrativ sau recunoașterea dreptului pretins poate fi înaintată în termen de 30 de zile, în cazul în care legea nu dispune altfel. Acest termen curge de la: a) data primirii răspunsului la cererea prealabilă sau data expirării termenului prevăzut de lege pentru soluționarea acesteia; b) data comunicării refuzului de soluționare a unei cereri prin care se solicită recunoașterea dreptului pretins sau data expirării termenului prevăzut de lege pentru soluționarea unei astfel de cereri; c) data comunicării actului administrativ, în cazul în care legea nu prevede procedura prealabilă. Termenul de 30 de zile specificat la alin.(1) este termen de prescripție.

În speță, Colegiul reține că instanța de apel a calculat începutul curgerii termenului de prescripție întru depunerea cererii în instanța de judecată de către Rodica Ananieva începând cu data următoare răspunsului nr. A-58/16 din 08 februarie 2016 eliberat la soluționarea plângerii sau din data expirării termenului prevăzut de lege pentru soluționarea plângerii, deoarece depunerea repetată a cererii prealabile nu ar la duce la suspendarea curgerii termenului de prescripție extintivă.

În acest sens instanța de apel a concluzionat că, Rodica Ananieva urma să se adreseze cu cererea de chemare în judecată împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale cu privire la anularea deciziei Casei Teritoriale de Asigurări Sociale sect. Ciocana, mun.Chișinău de respingere a cererii de calculare și achitare a indemnizației de maternitate din contul salariului soțului în termen de 30 zile din momentul primirii răspunsului la cererea prealabilă, emis de Casa Națională de Asigurări Sociale la 08 februarie 2016. Concomitent, a specificat că Rodica Ananieva s-a adresat în instanța de judecată la 02 septembrie 2016, după depunerea repetată a cererii prealabile, iar al doilea răspuns al Casei Naționale de Asigurări Sociale nu ar constitui un nou act administrativ, ci doar s-a reiterat poziția anterioară referitor la lipsa temeiului legal.

La caz, Colegiul relevă că atât reclamanta și-a valorificat dreptul său prin depunerea cererii prealabile, cât și Casa Națională de Asigurări Sociale de a răspunde la cererea adresată, doar că instanța de apel a interpretat circumstanțele cauzei în raport cu normele de drept și pe cale de consecință greșit a calculat

începutul curgerii termenului de prescripție pentru adresarea în instanța de judecată de către Rodica Ananieva.

În această ordine de idei, Colegiul apreciază ca fiind eronată ipoteza instanței de apel precum că răspunsul din 03 august 2016 ar fi al doilea răspuns și la cererea repetată a Rodicăi Ananieva, deoarece din răspunsul Casei Naționale de Asigurări Sociale, nr. A-906/16, A-924/16 din 03 august 2016, la cererea Rodicăi Ananieva din 20 iulie 2016, nu se identifică precum că răspunsul ar fi repetat.

Mai mult ca atât, prin răspunsul Casei Naționale de Asigurări Sociale nr.A-906/16; A-924/16 din 03 august 2016, cererea din 20 iulie 2016 Rodicăi Ananieva a fost examinată și respinsă pe fond, dar nicidecum pe motive de tardivitate.

În acest sens, Colegiul precizează că atât pe parcursul procedurii prealabile/prejudiciare, petiționarul și autoritatea publică au dreptul de a opune reciproc toate excepțiile și a aduce toate argumentele în susținerea circumstanțelor invocate.

În cadrul examinării cererii prealabile, executându-și obligația impusă de lege, conform art.15 al Legii contenciosului administrativ, autoritatea publică este în drept să respingă cererea prealabilă invocând sau netemeinicia, sau tardivitatea acesteia. Hotărârea adoptată de organul administrativ după examinarea cererii prealabile este actul prin care se finalizează faza prejudiciară a soluționării litigiului.

Referitor la aspectul tardivității acțiunii înaintate de Rodica Ananieva constatată de instanța de apel, Colegiul menționează că, acțiunile de ordinul contenciosului administrativ sunt supuse examinării sub aspectul respectării termenului de adresare în instanța de judecată prin prisma prevederilor art.17 al Legii contenciosului administrativ nr.793 din 10 februarie 2000, precitate *supra*.

Colegiul reiterează că instanța de apel respingând cererea de chemare în judecată depusă de Rodica Ananieva ca fiind tardivă, a constatat că cererea prealabilă adresată de Rodica Ananieva la 20 iulie 2016 ar fi una repetată și începutul curgerii termenului urma a fi calculat de la data recepționării răspunsului din 08 februarie 2016 și nu din 03 august 2016, însă a ignorat faptul că din textul răspunsului datat cu 03 august 2016, nu se distinge că ar fi un răspuns repetat, în condițiile când autoritatea publică s-a expus pe fondul acestuia.

Examinând cererea din 20 iulie 2016 a Rodicăi Ananieva și respingând-o ca fiind neîntemeiată, autoritatea publică a omis să invoce tardivitatea cererii prealabile sau faptul că cererea este repetată și astfel a oferit posibilitatea reclamantei, în termen de 30 zile, de a depune acțiune în judecată.

În această ordine de idei, instanța de recurs reține că, cele descrise cert indică la examinarea superficială a circumstanțelor cauzei, deoarece prezintă relevanță și folosirea criteriilor pentru determinarea corectă a naturii juridice a litigiului dat, rezultând din specificul acestui și care presupune în sine lămurirea completă și pe bază de dovezi certe, pertinente și concludente a situației de fapt, or, concluzia instanței de apel este rezultatul examinării superficiale a litigiului dedus judecății, fără o apreciere și elucidare corespunzătoare a circumstanțelor cauzei și interpretării eronate a probatoriului administrat în cauză în raport cu normele de drept național și internațional.

Or, principiul procesului echitabil, garantat de art.6 CEDO, reclamă că hotărârea să fie motivată, justițiabilul având posibilitatea să cunoască motivele care

l-au făcut pe judecător să adopte una sau altă soluție și să le conteste dacă sistemul prevedea o cale de atac împotriva acestei hotărâri, lipsa motivării unei decizii judiciare, pune în pericol dreptul la un proces echitabil (cauza Kaufman vs. Belgia, 1986).

La rejudecarea cauzei este imperativ de ținut cont de cele expuse și instanța de apel urmează a se expune asupra temeiniciei acțiunii depuse de către Rodica Ananieva privind contestarea actului administrativ, omițând aspectul tardivității și în dependență de cele obținute să emită o hotărâre conformă prevederilor legale, respectând dreptul părților la un proces echitabil.

Din considerentele menționate, pornind de la faptul că această eroare admisă la judecarea cauzei în instanța ierarhic inferioară nu poate fi corectată de instanța de recurs, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a admite recursul declarat de Rodica Ananieva și a casa integral decizia instanței de apel, cu trimiterea cauzei spre rejudecare în instanța de apel, în alt complet de judecată.

La rejudecarea cauzei, instanța de apel, pentru a concluziona sub aspectul temeiniciei/netemeiniciei acțiunii, urmează să ia în considerare pretențiile înaintate, prin prisma argumentelor și probelor atât a părții reclamante, cât și a părții pârâte și normelor de drept aplicabile speței, ca în consecință soluția adoptată să fie certă, coerentă și conformă prevederilor legale. Caracterul peremptoriu al concluziei instanței de judecată, urmează a fi stabilit în coraport cu argumentele părților, circumstanțele pricinii, probele administrate și cercetate și normele de drept material aplicabile raportului litigios.

În conformitate cu prevederile art. 442, art. 444, art. 445 alin. (1) lit. c) Cod de procedură civilă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție

d e c i d e:

Se admite recursul declarat de Rodica Ananieva.

Se casează decizia din 23 martie 2017 a Curții de Apel Chișinău, adoptată în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Rodica Ananieva împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale cu privire la anularea actului administrativ, cu trimiterea cauzei spre rejudecare în Curtea de Apel Chișinău, în alt complet de judecată.

Decizia nu se supune nici unei căi de atac.

Președintele ședinței, judecătorul

Tatiana Vieru

Judecători

Svetlana Filincova

Luiza Gafton

Nicolae Craiu

Oleg Sternioală